

Rośnie rynek kredytów

• JACEK MACH

JUŻ PO RAZ DZIEWIĄTY Z RZĘDU WZRÓSŁ KWARTALNY BAROMETR RYNKU CONSUMER FINANCE, PRZEWIDUJĄCY AKTYWNOŚĆ KONSUMENTÓW NA RYNKU FINANSOWYM

Rynek kredytów konsumenckich od dwóch kwartałów obserwowany jest przez ekspertów z Instytutu Rozwoju Gospodarczego Szkoły Głównej Handlowej (IRG SGH), którzy wraz z uczestnikami Konferencji Przedsiębiorstw Finansowych (KPF) prowadzą wspólny projekt badawczy Barometr Rynku Consumer Finance. Jest on niezależną częścią programu Badania Kondycji Gospodarstw Domowych w Polsce, prowadzonego od 1990 roku przez IRG SGH.

Wartość Barometru Rynku Consumer Finance w IV kwartale 2006 wyniosła minus 33,0 proc., co oznacza wzrost o 0,9 proc. w relacji do ubiegłego kwartału, w którym wartość barometru wyniosła minus 33,9 proc.

Poprawa wskaźnika Barometru Rynku Consumer Finance w IV kwartale 2006 była słabsza niż w poprzednich trzech kwartałach. W tym samym czasie obserwowany był znaczący i przyspieszający wzrost stanu zadłużenia gospodarstw domowych z tytułu kredytów.

– Zwolnienie tempa poprawy wskaźnika Barometru Rynku Consumer Finance może sugerować, że w najbliższym okresie będziemy mieli do czynienia z mniejszą skalą przyrostu zadłużenia gospodarstw domowych niż to miało miejsce w poprzednich dwóch kwartałach – powiedział Piotr Białowolski z IRG SGH.

Za najważniejszy czynnik wzrostu wskaźnika barometru można uznać wzrost przewidywanych oszczędności w gospodarstwach domowych. Wzrost zadłużenia może być także konse-

kwencją poprawiających się oczekiwań gospodarstw domowych co do ich przyszłej sytuacji finansowej. Lepsza sytuacja finansowa może zachęcić gospodarstwa domowe do kupowania większej ilości dóbr trwałych, których zakupy finansowane są w znacznej mierze kredytem. Potwierdzeniem dla tej obserwacji jest rosnąca liczba gospodarstw domowych, która planuje zwiększyć swoje wydatki na dobra trwałe użytkowania w nadchodzących 12 miesiącach.

– Mimo słabszych prognoz rynek finansów konsumenckich będzie nadal dynamicznie rósł. To dobra wiadomość dla całej gospodarki – twierdzi Andrzej Roter, dyrektor generalny KPF.

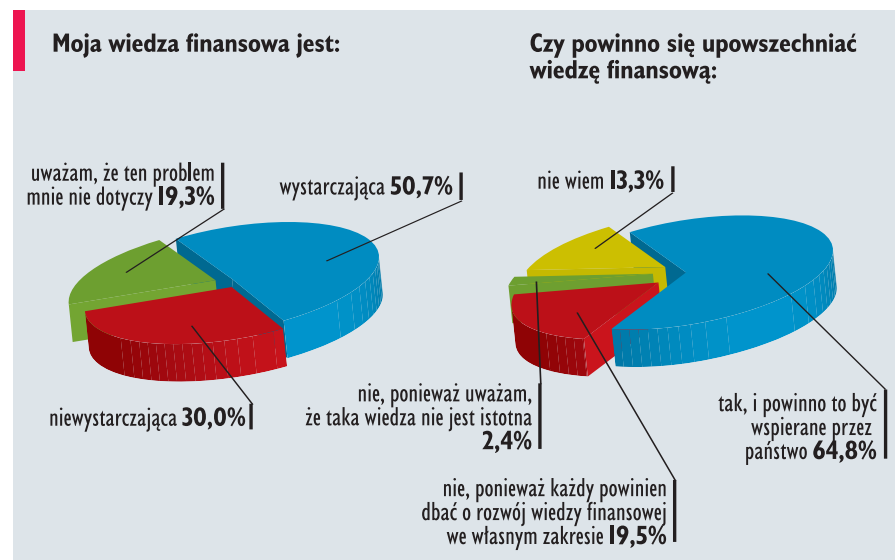
Badania przeprowadzane kwartalnie od kilkunastu lat przez IRG SGH, w październiku zapowiedziały poprawę nastrojów gospodarstw domowych w IV kwartale 2006. Wskaźnik Kondycji Gospodarstw Domowych IRG SGH w bieżącym kwartale wzrósł o 4,2 punkta procentowego.

– Rok 2006 jest bardzo dobrym rokiem dla polskiej gospodarki. Barometr koniunktury IRG SGH przyjmował najwyższe od 1989 roku wartości. Dobra koniunktura w całej gospodarce przełożyła się na bardzo dobrą sy-

tuację gospodarstw domowych. Wartości wskaźnika kondycji gospodarstw domowych rosną systematycznie kolejny rok z rzędu. Z kwartału na kwartał przyrosty wskaźnika są coraz większe. Każde to z optymizmem oczekiwać następnym miesiącu – stwierdziła prof. dr hab. Elżbieta Adamowicz z IRG SGH.

Jako efekt prac badawczych w ramach wspólnego projektu IRG SGH i KPF powstał nowy wskaźnik, który nazwano Barometrem Rynku Consumer Finance. Jego zadaniem jest pokazywanie aktualnych tendencji i dynamiki zadłużania się gospodarstw domowych w Polsce. Za zmienną referencyjną przy konstrukcji barometru, a także przy opisywaniu sytuacji na rynku consumer finance przyjęto dynamikę stanu zadłużenia gospodarstw domowych (kredytów i pożyczek), publikowaną co miesiąc przez Narodowy Bank Polski.

Wę wspólnym badaniu zawarte zostały dodatkowe pytania mające na celu diagnozowanie i prognozowanie zachowania gospodarstw domowych na rynku kredytowym. Dotyczą one planów finansowania zakupu dóbr trwałych, bieżącego stanu zadłużenia, bieżących płatności związanych z po- ▶▶

Źródło: badanie IRG SGH i KPF

► siadanym zadłużeniem, a także barier do zaciągania nowego długu i bieżących problemów związanych z obsługą płatności kredytowych.

Na podstawie 4 sald obliczany jest syntetyczny wskaźnik koniunktury strony popytowej na rynku kredytów dla gospodarstw domowych, nazywany Barometrem Rynku Consumer Finance lub wskaźnikiem KPF-IRG. Wskaźnik ten jest średnią arytmetyczną z sald: oceny przyszłej sytuacji finansowej, prognozy zakupu dóbr trwałego użytku, oceny bieżącego klimatu do oszczędzania i oceny przyszłej skłonności do oszczędzania. Barometr, podobnie jak Badanie Kondycji Gospodarstw Domowych przyjmuje wartości w przedziale od -100,0 do +100,0. Wartość ujemna wskaźnika oznacza, że przeważają opinie negatywne odnośnie badanego zjawiska, wartość dodatnia oznacza przewagę opinii pozytywnych. Autorzy badań, Piotr Białowski i Sławomir Dudek stwierdzają, że polskie społeczeństwo charakteryzuje się w swoich opiniach stosunkowo stabilnym, nadmiernym pesymizmem. Wobec powyższego interpretacja wyników badania kondycji gospodarstw powinna odnosić się w dużym stopniu do zmian wskaźników bilansowych w czasie, a nie jedynie do ich znaku i poziomu. Np. zmniejszenie ujemnej statystyki bilansowej w czasie należy interpretować jako poprawę nastrojów.

Co wynika z Barometru Rynku Consumer Finance na IV kwartał 2006? Barometr RCF rośnie, podobnie jak dynamika zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce. Ale w dalszym ciągu Polacy niechętni są zadłużaniu, ponad 40 proc. badanych deklaruje zarówno brak finansowych zobowiązań gotówkowych jak i niechęć do ich zaciągania. To wprawdzie o 5 punktów procentowych mniej niż w poprzednim kwartale, niemniej świadczy o dużej różnicy w podejściu do finansowania wydatków kredytem w porównaniu do społeczeństw krajów o dłuższej tradycji gospodarki rynkowej.

Gospodarstwa domowe najczęściej (55 proc.) uznają za barierę w zaciąganiu pożyczek i kredytów ich zbyt wysokie oprocentowanie. Na wysokości tego wskaźnika ciąży negatywny stosunek do zaciągania zobowiązań w ogóle. 20 proc. respondentów jako barierę podaje ryzyko braku zrozumienia ze strony instytucji finansowych przy ewentualnym pogorszeniu się sytuacji materialnej, a także zbyt wysokie wymagania kredytodawców, co do poziomu dochodów.

Wśród zadłużonych gospodarstw domowych w Polsce przeważają te których zobowiązania mieszczą się w przedziale 1000-10 000 zł (40,1 proc.). Gospodarstwa zadłużone na ponad 50 000 zł stanowią zaledwie 3 proc.

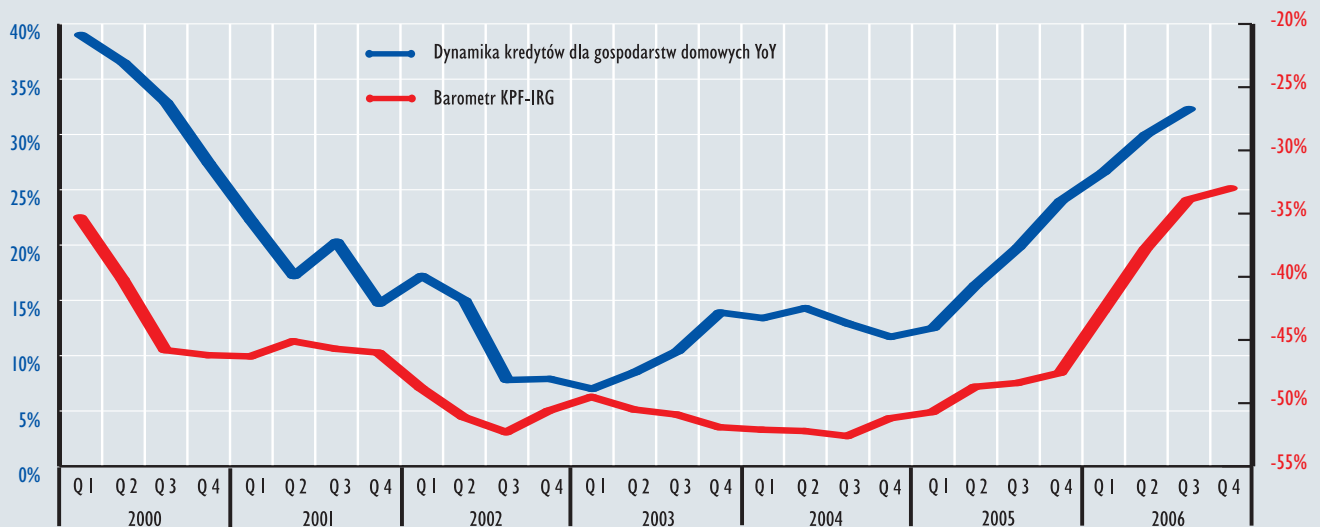
ogółu. Najwięcej, ok. 30 proc. badanych, spłaca raty w wysokości 200-500 zł. Ponad 90 proc. gospodarstw domowych obsługuje swoje zobowiązania bezproblemowo lub z niewielkimi kłopotami.

W barometrze na III kwartał okazało się, że idea upadłości konsumenciej nie znajduje poparcia w społeczeństwie. 55 proc. badanych deklaruje, że każdy sam powinien spłacać swoje długi. 41 proc. ankietowanych dopuszcza umorzenie długów, gdy zadłużenie powstało bez winy dłużnika.

W październikowej edycji Barometru Rynku Consumer Finance zadano respondentom dwa dodatkowe pytania o opinię na temat wiedzy finansowej i potrzeb prowadzenia edukacji z tego zakresu. (wykres str. 13)

Wymowa odpowiedzi na te dwa pytania jest jednoznaczna. Polacy uważają, że ich wiedza z zakresu rynku finansowego jest wystarczająca, ale aż 64,8 proc. uznało, że istnieje potrzeba prowadzenia wspieranych przez państwo programów edukacyjnych na ten temat. Spełnienie tego społecznego postulatu powinno być pierwszym planowym zadaniem władz oświatowych przy poparciu resortu finansów. Być może powołana niedawno Rada Rozwoju Rynku Finansowego byłaby właściwym forum do zainicjowania takich działań. •

Barometr Rynku Consumer Finance

Źródło: NBP, KPF-IRG